

Тема досвіду.

Формування еколого – естетичних компетенцій особистості в умовах позашкільного закладу.

Автор досвіду.

Дитячий естетико – натуралістичний центр «Камелія»

Адреса досвіду.

м. Бровари, Київська область, вул. Герцена 3, тел. (04594) 4-13-19,
e-mail: DENC-Kamelia@ukr.net

Термін вивчення та оформлення досвіду.

2011-2014 роки.

Актуальність досвіду.

Людство підійшло до межі, за якою потрібні і нова моральність, і нові знання, новий менталітет, нова система цінностей. Безумовно, їх потрібно створювати і виховувати з дитинства. З дитинства треба вчити жити в злагоді з природою, її законами і принципами.

Екологічні та естетичні проблеми формування та охорони ландшафту, будучи тісно пов'язаними з добробутом і здоров'ям суспільства, стають завданням культури і освіти і вимагають невідкладного вирішення.

Еколого-естетичне виховання визнається у наш час одним із важливих напрямів естетичного виховання. Поява його зумовлена новими поглядами на екологічну проблему в педагогіці, психології, мистецтві, естетиці, а також у ряді суспільних і природничих наук.

Вітчизняна педагогіка зробила вагомий внесок в осмислення естетико-виховних можливостей природи. Видатний український педагог В.О. Сухомлинський розкрив гуманістичний зміст виховання дітей засобами природи. Його погляди на світ, на природу і місце людини у ній вражають своєю глибиною, цілісністю, послідовним гуманізмом. Беззастережна віра в красу, в її всеперемагаючу силу, стала могутнім підґрунтям оптимістичної педагогіки В.О. Сухомлинського, обумовила її принципову орієнтацію на загальнолюдські цінності.

Гуманного сприйняття природи, в поєднанні з розумінням її краси, вчили великі педагоги: Ж.Ж. Руссо, Г. Песталоцці, Ф.А. Дистерверг, К.Д. Ушинський і багато інших. К.Д. Ушинський вважав природу найважливішим фактором за силою впливу на особистість, писав про її вплив на людину, уміння бачити і відчувати її, відчувати духовне єднання з нею: «Все це допомагає, - зазначав К.Д. Ушинський, - зайнятися іскрами любові до Батьківщини».

Розумна діяльна любов до природи - одна з граней любові до Батьківщини. Щоб дитина навчилася розуміти природу, відчувати її красу, читати її мову, берегти її багатства, потрібно прищеплювати їй ці почуття з раннього дитинства. «Шкільна екологічна освіта покликана вирішити одне з найважливіших завдань - закласти основу формування особистості з новим способом мислення і типом поведінки - екологічним».

Сьогодні представники різних країн об'єднують зусилля по формуванню екологічної культури підрастаючих поколінь, що є неодмінною умовою переходу сучасного суспільства до нового рівня взаємовідносин з природою, гармонійною взаємодією з нею. Позашкільні заклади забезпечать ефективність розвитку екологічної культури молоді тільки тоді, коли їх ціннісно-цільові і змістовні компоненти будуть відповідати загальним тенденціям розвитку цивілізації, новим екокультурним цінностям.

Гострота сучасних екологічних проблем висунула перед педагогічною теорією і позашкільною практикою завдання великої економічної та соціальної значимості: виховання молодого покоління в дусі дбайливого і відповідального ставлення до природи, захисту і відновлення природних багатств.

Естетико-натуралістичне навчання і виховання має бути систематичним, регулярним. Проте в даний час якість і результативність естетико-натуралістичної освіти не можна вважати задовільною. Як і раніше актуально звучать слова К.Д. Ушинського: «Дивно, що виховний вплив природи ... так мало оцінено в педагогіці».

Теоретико-методологічна основа досвіду. Теоретичною основою досвіду є державні документи в галузі освіти, що узгоджуються із загальними педагогічними принципами та відображають сучасний рівень розвитку освіти в Україні.

Важливе значення для розроблення проблеми дослідження мають Закони України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, Концепція екологічної освіти України (затверджена колегією Міністерства освіти і науки України від 20.12.20 № 13/6-19), Статут закладу (затверджений рішенням Броварської міської ради 09.06.2011 №224-09-06), Концепція закладу (затверджена педагогічною радою 25.04.2012, протокол №1).

Теоретичні основи позашкільної освіти закладені в педагогічних працях В.П.Вахтерова, Г.М.Ващенко, А.С.Макаренка, Є.М.Мединського, Н.К.Крупської, І.І.Огієнка, М.І.Пирогова, С.Ф.Русової, С.О.Сірополка, В.О.Сухомлинського, В.І.Чарнолуського, С.Т.Шацького.

Окремі питання еколого-натуралістичного навчання та виховання, сучасних методологічних засад позашкільної освіти представлені в працях українських учених І.Д. Бега, В.В. Борисова, В.В. Вербицького, А.Й. Капської, Б.С.Кобзаря, В.М. Мадзігона, Г.П.Пустовіта, Ю.Д.Руденка, А.Й. Сиротенка, О.В. Сухомлинської, Т.І.Сущенко та ін.

Психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів у позашкільних навчальних закладах розкриті в багатьох дослідженнях. Зокрема, питання педагогічного процесу в позашкільних навчальних закладах висвітлені в роботах Т.І.Сущенко, розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні – В.В.Вербицького, теоретико-методичних основ екологічної освіти та виховання учнів у позашкільних навчальних закладах – Г.П.Пустовіта, формування у молодших школярів дбайливого ставлення до природи у позаурочній виховній роботі – О.П.Грошовенко, психологічних умов розвитку екологічної свідомості старшокласників у системі позашкільної освіти –О.С. Мамешиної, формування екологічної культури дітей у закладах додаткової освіти – Н.М.Сотникової та ін.

Наукова новизна досвіду.

У досвіді визначено сутність естетико-екологічного навчання та виховання, що полягає у формуванні в дітей уявлень про природу як естетичну цінність і про себе особисто як частину універсальної природної цілісності; готовності особистості до самостійного вибору на користь духовності, творчості, здоров'я, гармонії; потреби в творчій діяльності по втіленню естетико- екологічного ідеалу в практику взаємодії з навколишнім світом.

Провідна ідея досвіду – формування еколого-естетичних компетенцій особистості в умовах Дитячого естетико-натуралістичного центру «Камелія». Це наближення дітей до світу природи, виховання дбайливого господаря, зміна споживацького відношення до природи на естетичне милування її красою, використання її оздоровчих можливостей, поєднання красивого і корисного.

Практичне значення досвіду.

У Дитячому естетико-натуралістичному центрі «Камелія» впроваджується технологія естетико-натуралістичного навчання та виховання, розроблені науково-методичні матеріали і рекомендації для педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів, які сприяють формуванню еколого – естетичних компетенцій особистості.

У закладі створений ландшафтний сад і використовується як база для підвищення кваліфікації керівників гуртків навчальних закладів з основ

сучасного озеленення та для проведення дослідно-експериментальної роботи з вихованцями центру та слухачами Малої академії наук.

Результати досвіду апробуються та впроваджуються в практику діяльності позашкільних навчальних закладів області.

Технологія впровадження досвіду.

Дитячий естетико-натуралістичний центр «Камелія» як комплексний заклад головним завданням вбачає надання додаткової освіти вихованцям за інтересами і уподобаннями з природничих дисциплін, декоративно-вжиткового та образотворчого мистецтва, музично-хореографічного мистецтва, народознавства. Адміністрація центру багато зусиль прикладає для розширення профільності гурткової роботи та залучення до роботи в гуртках учнівської молоді.

Система управління якістю освіти в закладі сформована на основі інформаційних технологій та освітнього моніторингу. Головними показниками якості педагогічної діяльності є особистісні показники розвитку кожного конкретного вихованця.

Творчий колектив педагогів Дитячого естетико-натуралістичного центру «Камелія» проводить спрямований процес на постійний пошук, апробацію та впровадження в життя нових форм і методів роботи з дітьми, що дозволяє удосконалювати навчально – виховний процес, давати не лише глибокі і міцні знання, але й здійснювати зв'язок з життям та виробничою діяльністю.

Сучасний етап розвитку вимагає не тільки нових методик та технологій навчально-виховної, методичної роботи, але і інтеграції компетентнісного та культурологічного підходів, співпраці всіх соціальних інститутів з метою створення умов для виховання та розвитку особистості.

Згідно структури центру у закладі працюють відділи:

- біології,
- естетики та декоративно-вжиткового мистецтва,
- відділ раннього розвитку дитини,
- організаційно-масовий відділ,
- методичний відділ.

Одним з головних завдань діяльності центру є органічне поєднання двох напрямків – екологічного та естетичного у навчально-виховному процесі. Саме цей принцип закладений у роботі всіх гуртків і творчих об'єднань.

Створена досить широка і багатогранна структура навчально-виховних об'єднань, у діяльності яких безпосередньо враховуються інтереси та потреби вихованців. Велика увага приділяється біологізації навчально-виховного процесу: збільшення кількості груп біологічного напрямку, збагачення змісту програм гуртків інших напрямків блоками біологічного

змісту, систематизація просвітницької роботи, теоретична та практична підготовка педкадрів для роботи по біологізації освітнього процесу.

Чинне місце у навчально-виховному процесі приділяється поєднанню екологічної освіти і виховання з відродженням народної педагогіки – етнопедагогіки, що відіграє важливу роль у формуванні творчої особистості.

Це поєднання не випадкове тому, що кожне українське свято, обряди, традиції, повір'я, вірування за етноекотологічним календарем мають природниче підґрунтя, допомагають учням усвідомити залежність людини від природи, а саме головне - донести, що дає довкілля для суспільства в цілому і для кожної людини окремо.

Не менш важливим педагогічний колектив центру вважає духовний розвиток своїх вихованців. Для цього педагоги консолідують всі зусилля, щоб заняття гуртків сприяли вихованню цілісної, свідомої, духовно багатой особистості.

Творчий колектив педагогів центру велику увагу приділяє екологічному, естетичному та духовному збагаченню вихованців шляхом участі їх у різноманітних масових заходах, природоохоронних акціях, трудових операціях, святах та розвагах.

Відділ біології залучає вихованців до участі у конкретних практичних заходах з охорони довкілля, де особлива увага приділяється формуванню екологічної культури молоді та їх громадянській зрілості. Екологічні суботники, трудові акції «Посади своє дерево», «Шкільний дворик», «Парад квітів біля школи», природоохоронні акції «День довкілля», «Наша допомога птахам», «Годівничка», «Збережи ялинку», «Первоцвіт», «Травень – місяць тиші», виставки домашніх улюбленців, конкурси екологічного спрямування стали невід'ємною частиною навчально-виховного процесу.

Цікаво і змістовно для вихованців центру та учнів навчальних закладів міста проводяться культурно-масові заходи: загальноміський фестиваль «Молодь обирає екологічно чисте майбутнє», загальноміський фестиваль «Відгомін барвистої пісні землі», тематичні свята «Осінній ярмарок», «Розваги в осінньому лісі», виступи екологічного театру «Дивоцвіт» з виставами «Правила поведінки в природі», «Ввійди до лісу другом», «Мавзолей мого дитинства» та інші.

Протягом багатьох років поспіль заклад проводить родинні загальноміські свята: «Ніч святого Миколая», «Спасибі, мамо, за святу любов», «Татусю мій, тобою я горджуся...».

«Діти – це майбутнє будь-якої нації» - ця проста фраза буде завжди актуальною, адже саме дітям творити і формувати майбутнє України. Тому 1 червня у День захисту дітей колектив ДЕНЦ «Камелія» традиційно готує

малечі безліч приємних сюрпризів. Вихованці та керівники гуртка «Любителі домашніх тварин» зазвичай презентують міні-зоопарк центру, малята приймають участь у конкурсі малюнка на асфальті «Хай сонцю і дітям всміхаються квіти», а дітям середнього та старшого віку пропонуються квести, вікторини, рухливі ігри та змагання.

Педагоги і вихованці центру - активні учасники підготовки і проведення святкових дійств, присвячених Дню міста. У рамках міської програми «З турботою про кожного» проводяться концертні програми «Дорогі мої батьки», концерти для жителів та гостей міста, виставки-презентації дитячої творчості, майстер-класи з писанкарства, солоного тіста, флористики, фітодизайну.

Надзвичайно насичене життя вихованців і в стінах самого закладу. Зазвичай традиційними стали тематичні виставки юних фітодизайнерів: «Осінніх барв палітра золота», «Новорічний калейдоскоп», «Зимові візерунки», «Пасхальна феєрія», «Оберіг моєї родини». Протягом навчального року проводяться свята народного календаря, родинні свята, молодіжні вечори.

Традиційно, щороку кращих вихованців центру відзначають на міському святі «Творча особистість» та на обласному святі обдарованих дітей «Таланти твої, Київщино».

Педагогічний колектив Дитячого естетико-натуралістичного центру «Камелія» постійно працює над впровадженням нових ідей в навчально-виховному процесі, залучаючи вихованців до поглиблення знань, активної творчої діяльності, розвитку формування і створення нових духовних цінностей.

Психологи стверджують, що навчально-виховний процес необхідно розпочинати з раннього віку. Тому для найменших дітей 3-6 років створений комплексний гурток «Школа розвиваючого навчання». Педагогами гуртка систематично проводиться чітка робота, спрямована на забезпечення гармонійного, всебічного розвитку дитини, розвитку природних здібностей, творчого мислення, а також вираження дитини в різних видах діяльності. Але головним завданням є активізація взаємодії дітей з довкіллям та навчання елементам еколого-доцільної поведінки в природі. Завдяки цікавим, нетрадиційним заняттям з використанням мультимедійних проєктів педагоги підвищують інтерес до отримання нових знань, підтримують позитивний настрій дітей. На заняттях гуртка «Екознайко» проводяться спостереження за живою та неживою природою, дидактичні ігри, дослідження, ігри – загадки, практична робота в куточку живої природи. Екологічне виховання дітей не

просто одне із найважливіших завдань сучасного суспільства, це умова його подальшого виживання.

Педагоги центру виступають носіями високої екологічної культури, використовують всі можливості для розвитку в дітей практичних умінь та навичок, залучення до природоохоронної діяльності, виховання етичних, естетичних і патріотичних якостей.

У 1993 році на базі закладу створене творче об'єднання «Квітникар - декоратор» під керівництвом керівника гуртка-методиста, Відмінника освіти України Татарчук Валентини Іванівни.

Головною метою творчого об'єднання є ознайомлення учнів з сучасними технологіями вирощування квітів, поглиблення і розширення знань вихованців з ботаніки, квітникарства, ландшафтного дизайну, розробки проектів декоративного оформлення навчальних закладів та присадибних ділянок.

Творче об'єднання відвідують вихованці середнього та старшого шкільного віку, які навчаються в гуртках: «Юні квітникарі», «Квітникарі - аранжувальники», «Основи ландшафтного дизайну».

Для проведення теоретичних та практичних занять, дослідницької роботи, розмноження та вирощування квітково-декоративних рослин використовуються навчально-дослідні ділянки та теплиця закладу.

У теплиці зібрано близько 170 видів квітково-декоративних рослин, серед яких колекції бегоній, папоротей, фікусів, сукулентних рослин, молочаїв. Створено відділи крупномірів, декоративно-листяних, красиво-квітучих, ампельних квіткових рослин, альпінарій сукулентів.

Діти тут навчаються, працюють і відпочивають. Для проведення практичних робіт обладнано «зелений клас», який забезпечений необхідним рослинним матеріалом та інструментами для квітникарів.

На заняттях вивчаються практично всі групи рослин, які використовуються в озелененні та оформленні інтер'єру, агротехніка їх вирощування у відкритому та закритому ґрунтах. Гуртківці доглядають та поповнюють колекції екзотичних та місцевих дендрокультур (понад 20 видів), сукулентів, багаторічних квітково – декоративних рослин.

Для старшокласників (гурток «Основи ландшафтного дизайну», керівник Вороніна О.О.), проводяться практикуми по створенню ландшафтних колажів, проектів парків за фотографіями, розробка парків за ксерокопіями. Вихованці працюють у 3D форматі програми «Наш сад» і створюють власні проекти садово–паркового мистецтва. Свої ідеї і теоретичні нароби втілюють в ландшафтний сад ДЕНЦ «Камелія», надають допомогу загальноосвітнім навчальним закладам.

Педагоги разом із юними вихованцями – природолюбамі працюють над самобутніми проектами «Ландшафтний сад», «З любов'ю до природи», «Маленькі кроки у велику науку», «Квітково – декоративні рослини в інтерєрі».

Матеріалізований результат проекту «Ландшафтний сад» – чудовий комплекс міні – садів, закладених на території центру у 2005 році. Ірисовий, ялівцевий, декоративних дерев і кущів, сад безперервного цвітіння, сад дитячих фантазій, запахів, аптекарський город, дидактична грядка, український квітник в стилі кантрі, квітковий килим, плодовий сад, що налічує 20 видів і 60 екземплярів дерев. Між плодовим садом та садом декоративних дерев і кущів створена «Стежина здоров'я» - найулюбленіше місце всіх дітей.

Педагоги та вихованці постійно працюють над розширенням напрямів та тематики екскурсій в ландшафтному саду та теплиці закладу.

Гуртківці творчого об'єднання приймають активну участь в роботі первинного осередку МАН з проблем озеленення навчальних закладів міста, виставках, семінарах, презентаціях закладу, проводять екскурсії для дітей та відвідувачів ландшафтного саду і теплиці центру, днів здоров'я, співпрацюють з науковими та навчальними установами, пресою, місцевим телебаченням та радіомовленням.

Протягом декількох років дослідницькі групи працювали над довготривалими дослідженнями «Сортовивчення бегоній», «Насіннєве розмноження фінікових пальм», «Вивчення різновидностей фікусів», «Сортовивчення ірисів», «Сортовивчення бальзаміну» та інші.

У творчій співпраці з науковцями Національного дендропарку «Софіївка» Національної академії наук України у закладі закладено ряд дослідів: «Вплив біостимуляторів на схожість різних сортів піроканти», «Акліматизація сумаху оцтового в умовах північного лісостепу України», «Акліматизація ліріодендрона (тюльпанового дерева) в умовах північного лісостепу України», «Сортовивчення хости», керівник Духніч Валентина Григорівна.

Результатом дослідницької роботи дітей є зібрані колекції квітково-декоративних рослин, паспортування та етикетування квітів, виготовлення слайд-шоу, наочних посібників, методичних матеріалів.

Вихованці творчого об'єднання «Квітникар-декоратор» приймають активну участь у природоохоронних та трудових акціях, еколого-натуралістичних заходах, щорічні призери обласних, та Всеукраїнських конкурсів – «Галерея кімнатних рослин», «Парад квітів біля школи», «Юний дослідник».

За високу результативність і плідну роботу творче об'єднання «Квітникар-декоратор» стало переможцем обласного рейтингу успішності в номінації «Лідер позашкільної освіти першого десятиліття ХХІ століття» та нагороджене Кришталевим кубком. Три роки поспіль вихованці демонстрували свої творчі здобутки на Всеукраїнській виставці дитячої творчості «Країна юних майстрів».

Про свою роботу юні квітникарі звітували на Всеукраїнському конкурсі-ярмарку юних квітникарів «Прикрасимо Землю своїми руками», здобули ГРАН-ПРІ на I та II Всеукраїнському конкурсі з квітникарства та ландшафтного дизайну «Квітуча Україна».

Гармонійне поєднання прекрасного з довершеністю природи – це пріоритет закладу. Вихованці та педагоги зразкового творчого об'єднання «Флористична майстерня «Адоніс»» протягом двадцяти років пройшли цікавий та результативний шлях навчання, пошуків, творчості та перемог. Незмінним керівником творчого об'єднання є досвідчений педагог, керівник гуртка – методист – Якуша Наталія Михайлівна.

Безмежна фантазія відчувається у дитячих роботах, багато цікавих ідей народжує уява. У гуртківців виховується художній смак, уміння помічати красиві форми, у звичайному побачити незвичне.

Творчий педагог має власні напрацювання і педагогічні надбання, які викладені у вигляді цікавих занять, методичних рекомендацій, проведених тематичних конкурсах, виставках та фестивалях.

Про свою роботу вихованці неодноразово звітували на щорічному міському фестивалі «Відгомін барвистої пісні землі», на обласному святі «Київщина юннатівська», представляли Київську область на Всеукраїнському конкурсі флористики та фітодизайну «Казкова країна», на I та II Всеукраїнському конкурсі «Юний флорист», на Всеукраїнському зльоті трудових учнівських об'єднань.

Важливим завданням виховання є необхідність прищепити дитині доброту, особливо в наш комп'ютеризований час, що відрізняється підвищеною агресивністю дітей.

Для виховання даних якостей педагогами успішно використовуються взаємовідносини дитини з твариною. Тому у центрі активно працюють гуртки зоологічного профілю: «Любителі домашніх та екзотичних тварин», «Юні акваріумісти», «Орнітологи», «Малюкам про звірят». Педагогами Ковтюх Оленою Олексіївною та Скибою Тетяною Анатоліївною нагромаджений досвід по використанню нестандартних форм роботи, вирощування, спостереження та догляду за мешканцями живого куточка.

В куточку щоденно проводяться теоретичні та практичні заняття, дослідницька, природоохоронна робота, формуються перші трудові навички, пов'язані з доглядом за тваринами, закладаються основи турботливого, відповідального і бережного відношення до тварин. Гуртківці проводять цікаві екскурсії для учнів, гостей та батьків. Кращі роботи юних зоологів відзначені на обласному та всеукраїнському конкурсах «Юний дослідник». Це такі дослідження, як «Темпи росту барбусів», «Селекція гупії», «Приручення та дресирування шиншил», «Розмноження та розвиток шпорцевих жаб».

Основна робота гуртка орнітологів спрямована на реалізацію проекту «З любов'ю до пернатих». Проект включає природоохоронні акції, які традиційно проводяться в закладі. Вихованці приймають активну участь у проведенні міжнародних днів спостереження за птахами, великому зимовому обліку.

Найбільш тривала міська акція з грудня по лютий місяць – «Наша допомога птахам». У рамках цієї акції щорічно проводиться конкурс «Краща годівничка» за різними номінаціями: «Найелегантніша годівничка», «Святкова годівничка», «Новорічна годівничка», «Найбільш практична годівничка» та безліч інших.

У акції щорічно приймають участь понад 600 вихованців закладу. Юні захисники пташок разом з батьками дуже відповідально та творчо підходять до роботи. Цілими родинами створюють шедеври годівниць від екологічної і практичної до святкової і навіть креативної, за що від адміністрації центру отримують подяки та грамоти, а від пташок дзвінкоголосий спів.

Майбутнє України в руках молоді еліти – талановитих та обдарованих дітей. Первинний осередок Малої академії наук, координатором якого працює Розум Людмила Миколаївна, створений на базі центру у 2003 році. Особливий інтерес до наукової роботи виявляють учні старших класів. Це допомагає формувати науковий світогляд, розвиває самостійність, здатність творчо працювати.

Для здійснення науково-методичного супроводу роботи з обдарованими дітьми адміністрацією закладу налагоджені зв'язки та підписані угоди про творчу співпрацю з організаціями та установами, провідними науковцями. Зокрема, з науково-дослідною лабораторією «Фармакології та експериментальної патології», кафедрою «Мікробіології та загальної імунології», кафедрою хімії навчально-наукового центру «Інститут біології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, з Національним ботанічним садом НАН ім. М.М.Гришка, ботанічним садом ім. академіка Фоміна (відділ дендрології), лабораторією духовного розвитку особистості державного вищого навчального закладу «Переяслав-

Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», підписані акти про впровадження у виробництво та проведення науково - дослідної роботи з малопоширеними рослинами України з Національним дендропарком «Софіївка» Національної академії наук України.

Плідна співпраця націлена на проведення науково – дослідної роботи в таких галузях біологічної науки як фізіологія рослин, загальна біологія, алелопатія, квітникарство, екологія, хімія. Використання бази науково-дослідних лабораторій дає можливість проводити ґрунтовні наукові дослідження. Відповідно при захисті робіт вихованці демонструють високий рівень підготовки та отримують призові місця.

Формування у підростаючого покоління самостійності, ініціативності, відповідального ставлення до довкілля, здатності до творчого пошуку є завданням гуртка «Основи екологічних знань», керівник Хохлова Нінель Петрівна. Особлива увага на заняттях гуртка приділяється формуванню екологічної культури вихованців, громадського ставлення їх через участь у масових натуралістичних заходах, акціях конкурсах, виставках.

У роботі з дітьми керівник гуртка використовує системний підхід – поєднання екологічного виховання з практичними справами, освітніми, розвиваючими заходами, науково-практичною роботою.

З метою підвищення ролі фотоаматорства в естетико-екологічному вихованні підростаючого покоління та популяризації їх творчості у закладі проводиться ряд конкурсів фотоаматорів. Кращі вихованці зі своїми роботами приймають участь у Всеукраїнських конкурсах «Неосяжна моя Україна», «В об'єктиві натураліста», «Рідне місто очима дітей». Неодноразовими переможцями конкурсів були Матейко Дмитро та Ковтюх Юлія.

Заклад має широкі можливості для художньо – естетичного виховання дітей та підлітків. З раннього дитинства маленькій людині необхідні яскраві позитивні враження, дивовижні відкриття, активне радісне життя. Такі можливості створені в студії «Образотворчого мистецтва», керівниками якої є Сігатова Марина Іванівна та Вороніна Ольга Олександрівна.

Вихованці студії приймають активну участь у виставках і конкурсах різного рівня. Це і Всеукраїнська виставка – конкурс «Знай і люби свій край», Всеукраїнські та обласні конкурси «Об'єднаймося ж, брати мої», «Новорічний подарунок», «Український сувенір», міський конкурс «Зорепад талантів».

На заняттях студії образотворчого мистецтва, гуртка «Юний флорист», протягом декількох років кожної весни вихованці оволодівали майстерністю писанкарів. Цей вид діяльності захоплював, як дівчаток, так і хлопчиків. Тому

виникла необхідність відкрити новий гурток «Писанкарство», який очолила молодий, перспективний педагог Процик Світлана Сергіївна. Відроджувати стародавнє мистецтво українського народу, прищеплювати любов до рідного краю, пошану до своєї історії - це і є основа, на якій будується робота в даному гуртку.

Плетіння із соломки є одним з найцікавіших видів народної творчості, а тому робота у гуртку «Аплікація соломкою», який очолює Колесник Оксана Олексіївна відкриває широкі можливості для естетичного розвитку вихованців, навчання і виховання дітей на матеріалах народного побуту, звичаїв, традицій, обрядів. Великим авторитетом у вихованців та їх батьків користується гурток «Юний флорист».

Вже не один рік в закладі працює талановита майстриня – педагог Зінченко Світлана Григорівна, яка проводить заняття гуртка «Флористика». Творчість керівника пронизана поезією. У назвах її робіт звучать мотиви народних пісень, улюблених віршів. Новим захопленням Світлани Григорівни є картини з різних зернових культур.

В закладі працюють постійно діючі виставки, «Краса й досконалість руками дітей», «Захоплюючий світ мистецтва», «Світ очима дітей» та тематичні «Чарівні фарби осені», «Зимові візерунки».

Вихованці гуртків «Аплікація соломкою» та «Флористика» є неодноразовими переможцями обласних та Всеукраїнських конкурсів.

Яскравим обличчям центру є народний хореографічний колектив «Оksamит», керівник Чечельницька Оксана Степанівна, який неодноразово здобував перемоги на обласних, Всеукраїнських, Міжнародних конкурсах та фестивалях.

Головною метою колективу є зацікавленість вихованців у обраному виді мистецтва, надання хореографічної підготовки, виховання у дітей естетичного смаку, почуття колективізму, чуйності, працьовитості, витримки.

Пріоритет хореографічного колективу серед дітей зумовлений його доступністю, масовістю, емоційно-захоплюючими формами творчості. Естетичне сприйняття постановок підсилюється оригінальними, яскравими костюмами та декораціями.

Театр танцю «Зоряни» під керівництвом Савченко Інни Вікторівни - це новий виток у розвитку хореографічного мистецтва в закладі. Постановки талановитого педагога користуються популярністю не лише у рідному місті, а і в країнах ближнього та дальнього зарубіжжя.

Слід відмітити досить цікаву тенденцію. Серед хореографічних постановок як у народному хореографічному колективі «Оksamит», так і в театрі танцю «Зоряни» значущий відсоток становлять номери природничого спрямування.

Це демі-класичний танець «Диво-птахи», дует «Фламінго», танок білих ведмежат, «Веселі бджоли», танок ялиночок, вокально-хореографічна композиція «Подорож до лісу», «Танцюючі жабенята», «Ціп, ціп, ціп мої курчата», «Багіра», «Кішки-мишки», «Зайці на галявині» та інші.

Музична творчість і спів зокрема, сприяють зародженню та розвитку естетичних смаків. Завдяки музиці дитина пізнає закони людяності, відбувається становлення моральних позицій. Психологи стверджують, що розвиток емоційної та інтелектуальної сфери дитини засобами музичного мистецтва сприяє й розвитку особистості в цілому

Саме на заняттях у дитячій студії естрадного співу «Акварелі», якою керує Абраменко Ангеліна Анатоліївна, вихованці набувають не тільки професійні навички, а й збагачуються розвитком цілого ряду рис: почуттям колективізму, працьовитості, зібраності, витримки, чуйності, доброти, милосердя та інших дуже цінних для життя.

У вересні 2013 року розпочало роботу нове творче об'єднання «Дитяча планета ЗМІ». Молодий і неймовірно талановитий педагог Здоровець Олег Іванович створив на базі центру дитяче телебачення «Бровари очима дітей». Вихованці вивчають режисуру, операторську майстерність, фоторепортерську діяльність, знімають цікаві сюжети про події в житті центру, в житті молоді міста. Серед різнопланових сюжетів важливе місце відводиться екологічним проблемам, патріотичному вихованню. В творчому об'єднанні працює гурток «Журналістика», яким керують Якуша Вікторія Юріївна та Крижанівська Вікторія Юріївна. Лише за один рік існування даного напрямку молоді педагоги створили дитячу редакцію розважально-пізнавальної газети ДЕНЦ «Камелія» «Прудкий пензлик», розробили редакційну політику, заснували цикл екологічних радіопередач. Особливе місце на гуртку займає морально-етичне та патріотичне виховання. Так юні журналісти, прийнявши участь у Всеукраїнському конкурсі «Моральний вчинок», підготували виставу для тяжко хворих дітей, закупили ліки і відвідали дитячу лікарню «Охмадит». У вересні 2014 року провели на центральній площі міста літературні читання і зібрали кошти в сумі 3600 гривень для воїнів АТО, що перебувають на лікуванні у Військовому госпіталі. Всі справи вихованці роблять під девізом «Робити добро легко».

Кожен вихованець проживає у позашкільному закладі часточку свого життя і саме педагоги Дитячого естетико-натуралістичного центру «Камелія» допомагають дітям навчитися жити в сучасному суспільстві, залишаючись щирою людиною і справжнім патріотом своєї землі.

Форми поширення досвіду.

В останні роки активізувалася взаємодія педагогічного колективу з науковими інститутами та навчальними закладами щодо проведення спільних науково-методичних семінарів, конференцій, творчих зустрічей, майстер-класів, виставок, методичних об'єднань. Випущено буклети, методичні бюлетені «Увага – досвід!», методичні розробки, рекомендації по впровадженню технології естетико-натуралістичного навчання та виховання в умовах позашкільного закладу.

Так у 2011 року на базі ДЕНЦ «Камелія» був проведений Всеукраїнський науково-практичний семінар спільно з кафедрою духовного розвитку дитини Державного вищого навчального закладу «Переяслав – Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» на тему: «Духовно - моральне виховання дітей дошкільного віку: теорія, традиції, практика».

Спільно з науково-дослідною лабораторією «Фармакології та експериментальної патології» відділення біологічних та біомедичних технологій Навчально-наукового центру «Інститут біології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка проведена науково-практична конференція «Пріоритетні напрямки науково-дослідницької діяльності у позашкільному закладі» (2011р.).

Для педагогічних працівників центру розвитку дитини «Зернятко»

м. Миронівка відбувся семінар за тематикою «Духовно-моральне виховання дітей засобами природи та мистецтва в позашкільному закладі» (2012р.).

Починаючи з 2012 року на Київщині діє обласний проект «Ландшафтний сад – від ідеї до втілення», який створений і реалізується Комунальним закладом Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини» спільно з Дитячим естетико-натуралістичним центром «Камелія» м. Бровари. На прикладі діяльності центру для координаторів обласного проекту проведено майстер-клас «Упровадження сучасних технологій ландшафтного дизайну у внутрішньому та зовнішньому озелененні приміщень та територій навчальних закладів» де були розкриті питання організації діяльності позашкільного навчального закладу як лабораторії з проблем благоустрою території.

На базі Дитячого естетико- натуралістичного центру «Камелія» відбулися чергові засідання міського методичного об'єднання методистів позашкільних навчальних закладів: «Естетико-екологічне виховання дітей засобами природи та мистецтва в позашкільному навчальному закладі»

(2013 рік), «Майстер-клас як ефективна форма демонстрації нових можливостей педагогіки розвитку» (2014 рік).

Цікаво і змістовно розкрила тему «Майстер-клас як форма демонстрації оригінальних методів роботи» Якуша Н.М., керівник Зразкового творчого об'єднання «Флористична майстерня «Адоніс»». Ознайомила присутніх з новими технологіями, методиками і авторськими напрацюваннями по проведенню майстер-класів.

Для учасників методичного об'єднання проведені майстер-класи по писанкарству – «Квіткова писанка», керівники Колесник О.О., Зінченко С.Г.

Нову техніку в писанкарстві - «ландшафтний дизайн на писанках» презентувала Вороніна О.О., керівник гуртка «Писанкарство» та «Основи ландшафтного дизайну», вдало поєднуючи два напрями гурткової роботи - художньо-естетичний та біологічний.

З метою формування екологічної компетентності школярів та залучення їх до практичної природоохоронної і просвітницької діяльності проведений

міський семінар-практикум для заступників директорів з виховної роботи загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів на тему: «Формування творчої особистості та виховання екологічної культури через впровадження різних форм практичної природоохоронної діяльності» (2013р.). Ця форма роботи дала можливість вдосконалити співпрацю профільних гуртків позашкільля із загальноосвітніми навчальними закладами.

Однією з форм поширення досвіду є участь педагогів закладу у методичних конкурсах. Так творча група педагогів (Хаврюта Н.І., Татарчук В.І., Духніч В. Г., Якуша Н.М.) підготувала методичну розробку «Ландшафтний сад – від ідеї до втілення» і отримала II місце у Всеукраїнському конкурсі науково-методичних розробок з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко - біологічного профілю. Педагоги нагороджені грамотами Міністерства освіти, науки, молоді і спорту.

Ці матеріали були представлені на Четвертій Міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні – 2013».

Відповідно до плану роботи ДЕНЦ «Камелія» та з метою підвищення рівня навчально-виховного процесу, виявлення передового педагогічного досвіду, педагоги закладу прийняли участь у методичній виставці «Джерело творчості», яка проходила у грудні 2013 року.

Кращими були методичні розробки творчої групи педагогів центру Якуши Н.М., Колесник О.О., Зінченко С.Г. (Зразкове творче об'єднання «Флористична майстерня «Адоніс») - «Методика та технологія проведення

майстер-класів та практичних занять гуртків декоративно –вжиткового мистецтва». Запропонований матеріал спрямований на розвиток художніх здібностей вихованців, виховання дбайливого, шанобливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, формування естетичного смаку, популяризації фітодизайну та писанкарства.

На виставці представлено матеріали інтелектуального квесту «Молодь за здорове життя» (А. В. Сокольвак, О. І. Здоровець), спрямовані на вдосконалення форм і методів позакласної і позашкільної роботи, формування навичок здорового способу життя та просвітницької роботи серед дітей та учнівської молоді.

Ці методичні матеріали були рекомендовані до участі в обласному конкурсі науково–методичних розробок та П'ятій Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2014». Творчі педагоги закладу - активні учасники П'ятої та Шостої національних виставок - презентацій «Інноватика в сучасній освіті».

На базі ДЕНЦ «Камелія» 23 вересня 2014 року відбулося чергове засідання Обласного опорного закладу освіти «Художньо-естетичне виховання творчої особистості засобами позашкільної освіти». Педагогічний колектив презентував діяльність закладу з теми «Естетико-екологічне виховання дітей засобами природи та мистецтва у позашкільному навчальному закладі». Усього у роботі Обласного опорного закладу освіти взяли участь 40 працівників позашкільних навчальних закладів Київщини, які відвідали майстер-класи, екскурсії, заняття.

У закладі систематично проводяться дні відкритих дверей, звіти творчих колективів, відкриті заняття, родинні свята. У методичному кабінеті створена відеотека, на дисках якої зафіксовані значні події у творчому житті закладу, науково – дослідницька діяльність, конкурси, концерти.

Налагоджена тісна співпраця із засобами масової інформації - газетами «Броварська панорама», «Обрії Батьківщини», «Нове життя», щомісяця дитячою редакцією творчого об'єднання «Дитяча планета ЗМІ» у центрі випускається газета «Прудкий пензлик».

Тільки за останні три роки у пресі про роботу колективу центру опубліковано до тридцяти статей. Усі підбірки публікацій зберігаються в методичному кабінеті під рубрикою «Видавнича діяльність».

Створена серія дитячих екологічних передач по місцевому радіомовленню, що презентують та пропагують природоохоронну роботу.

Педагогічна діяльність центру спрямована на створення кращої якості життя вихованців на основі принципів самоорганізації, творчих ініціатив,

науковості, гуманізму, збереження фізичного і психологічного здоров'я, духовної єдності особистості і колективу у спільній діяльності.

Педагоги знаходяться у постійному пошуку нових ідей з метою заохочення дітей до роботи в закладі, виявлення і задоволення їхніх потреб та інтересів, поглиблення знань з обраного ними профілю і використання отриманих знань і умінь в подальшому навчанні.

Бібліографія

1. Биковська О.В. Позашкільна освіта: Теоретико - методичні аспекти: моногр. /О.В.Биковська.- К.:ІОЦ АЛКОН, 2008.-336с.
2. Вербицький В. Прогностичні орієнтири інноваційного розвитку позашкільного закладу еколого-натуралістичного спрямування/В.Вербицький//Рідна школа, 2009,№8-9.-с.28-32.
3. Вербицький В.В. Еколого-натуралістична освіта в Україні: історія, проблеми, перспективи. – К.: СМП «Аверс». – 2003. – 304 с.
4. Вербицький В.В. Технологізація навчально-виховного процесу сучасного позашкільного еколого-натуралістичного навчального закладу: Методичний посібник. – К.: «АВЕРС», 2010. – 112 с.
5. Вербицький В.В. Екологія в закладах освіти [навчально-методичний посібник]. – Київ. «НЕНЦ», 2013. – 291 с.
6. Всеукраїнська конференція директорів позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного профілю «Стратегії інноваційного розвитку позашкільної освіти в Україні». Тези доповідей: [збірник матеріалів / за загальною редакцією доктора педагогічних наук В.В.Вербицького]. – К.: «НЕНЦ», 2013.- 286 с.
7. Закон України про позашкільну освіту //Освіта України: Нормативно-правові документи.-К.:Міленіум, 2001.-с. 229-250.
8. Збірник навчальних програм роботи творчих учнівських об'єднань та факультативів еколого-натуралістичного напрямку [методичний посібник / за загальною редакцією доктора педагогічних наук В.В.Вербицького] .- К.: «АВЕРС», 2013.-300с.
9. Збірник методичних розробок щодо організації дослідницької роботи в закладах освіти за напрямом «Сільське господарство» [збірка / за загальною редакцією доктора педагогічних наук В.В.Вербицького]. – К.: «АВЕРС» , 2012.- 234 с.
10. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти: дошкільник - педагог. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. – 400 с.

11. Навчальні програми з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку: еколого - біологічний профіль [збірник / за загальною редакцією доктора педагогічних наук В.В.Вербицького]. – К.: «НЕНЦ», 2013.- 336 с.
12. Методичні засади реалізації пріоритетних напрямів експериментально-дослідницької діяльності (з досвіду роботи еколого-натуралістичних центрів України): Виробничо-практичне видання. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 468 с.
13. Позашкільна освіта Київщини: стратегії, інновації, практика. Матеріали обласної науково-практичної конференції 13 березня 2012 року, Київ: 2012. – 199 с.
14. Позашкільна освіта: стратегії, інновації, практика. Зб. матер. Міжнар. наук.- практ. конф. - Суми: ПП Рудень С.І . - 2009-328с. Київ: 2012. – 199 с.
15. Позашкільна освіта в Україні: Навч. посіб. // За ред. О.В. Биковської. - К.: ІОЦ АЛКОН, 2006.-224с.
16. Програми з позашкільної освіти: Художньо – естетичний напрям [Укл. Андрійчук С.А., Биковська О.В., Василянська І.О. та ін.]- К.: Грамота, 2009.- Вип.2.-232с.